

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم

بسم الله الرحمن الرحيم

یک دفعه جریانی بود مشهد یک مساله‌ای بود یکی از همدان تلفن کرده بود به مرحوم آقا متوجه شدم کی هست از لحن صحبت پیدا بود، نشسته بودیم در حیاط و بعد ایشان آمدند فرمودند: برای مطالب اصلی‌شان به ما چیزی نمی‌گویند، اما برای مرغ و خروسشان از ما سوال می‌کنند، بعد گفتند آخر این حرفها در تلفن زدنی است؟

موضوع و گرفتاری که در همه جا هست این است که ما همیشه عیب و ایراد را نمی‌خواهیم متوجه خودمان کنیم، اگر ضعفی و عیبی هست این مشکل همه هست همه همین‌طوریم، دائم می‌خواهیم متوجه جریانات کنیم، متوجه افراد کنیم ناتوانی خودمان را مستند به سایر شرایط و مسائل جانبی کنیم، هر کسی باید تصور کند که فقط خودش است و بس. نه جانبی وجود دارد نه شرائطی نه دوستی وجود دارد و نه دشمنی، هیچی خودش است و

خودش در این وسط در این دنیا چکار کند؟ ما از این نکته خود غافلیم و دائماً دوست و دشمن برای خود درست می‌کنیم و در ذهن خودمان پرورش می‌دهیم و تحت تاثیر بیشتر قرار می‌گیریم و آنها را می‌آییم به طوری بر حال و هوای خودمان غلبه می‌دهیم که از خود غافل می‌شویم و از راه باز می‌مانیم، تمام وقت و فکر و زندگی ما به این می‌گذرد، این با من بد است آن خوب است، بابا بدی و خوبی چیست؟

در زمان گذشته ما که با بعضی از بزرگان ارتباط داشتیم، بعضی افراد بودند که اینها میزان ارتباط خودشان با آن بزرگان را بر اساس میزان ارتباط آنها با خودشان ارزیابی می‌کردند، چون با من خوب است پس بنابراین با آنها هم نزدیک است، چون با من بد است پس بنابراین با آنها هم دور است، حالا همین‌ها بیایند از هردو طرف فارغ کن، بابا خودت باید چکار کنی برو بکن در این مسائل مانند و فکر این و آن کردن انسان را باز می‌دارد، لازمه حرکت نفس و عبور از این عوالم آرامش خیال

است، نه اشتغال خیال، با اشتغال خیال قدم از قدم کسی نمی‌تواند بردارد، هیچی، با اشتغال خیال یک سرسوزن نمی‌تواند حتی بروید امتحان کنید، یک میلیون سال بروید نماز و ذکر بگوئید تا خیالتان مشغول است یک میل کسی حرکت نمی‌کند، لازمه‌اش فراغت خیال است، اصلاً خود خیال یعنی مانع، خیال یعنی تصور جزئیت، حرکت سالک عبور از جزئیت به کلیت است، چطوری با هم جور درمی‌آید، انسان در خیال دائماً می‌آید از آن امر کلی به امر جزئی تنزل پیدا می‌کند، بخاطر اینکه خیال را برطرف کند، می‌آید آن کلیت را محصور در جزئیت می‌کند، کلیت را پایین می‌آورد و در جزئیت محصور می‌کند که اگر خدا هم بخواهد بکشدش این نمی‌رود، آن می‌خواهد بیاید بکشد، از قضایای جزئی به قضایای کلی باید آدم برود، از تعلقات جزئی به آن تعلق کلی باید برسد، دائماً می‌آید فکر و ذهن که این با من بد است این آن جوری به من در جلسه نگاه کرد، نه بیائیم بنشینیم و بعد هم برویم

دیگر

یک دفعه چندی پیش بود یکی از افراد در تهران می‌گفت فلان قضیه آمد نشست گفتم بین چند سال از سنت گذشته؟ گفت چهل و هفت سال گفتم بین سی سال است که خلاصه عقب افتادی، تو از هفده سالگی می‌بایستی از این مطالب دست برداری، حالا ما بهت ارفاق می‌کنیم بیست سال بیست و پنج سال، چهل سال، چهل سال دیگر پخته شدی آخر آدم چهل ساله که دیگر در این حرفها نباید باشد، کم کم می‌گذرد، امروز شنبه می‌رود یک شنبه می‌آید، یک شنبه می‌رود دوشنبه می‌آید، زمان که متوقف نمی‌شود، گفتم: چهل و هفت سال از سنت گذشته هنوز در این فکرها و مسائل هستی! واقعاً عجیب است که چطور ما این را در سیره بزرگان، در ارتباطشان با افراد و اینها مشاهده می‌کردیم یعنی واقعا احساس می‌کردیم هرگاه می‌خواست یک جریان خیالی و جزئی در آن محیط پیش بیاید به طور کلی اصلا ردّ می‌شدم.

یکی آمده بود پیش مرحوم آقا داشت از فلان کس که می‌رفت پیش استادشان انتقاد می‌کرد که این

اینطور است آنطور است، یک عبارت خیلی عجیبی آن زمان من از ایشان شنیدم که واقعا گفتم اگر حرف حق است آدم باید فقط از اینها بشنود، جای دیگر از این حرفها پیدا نمی‌شود، جاهای دیگر مطالب همه در نقطه مقابل قرار دارد تمام این زد و بست‌هایی که شما می‌بینید باندهایی‌ها و تحزب‌ها تمام اینها چون در نقطه مقابل وحدت قرار دارد انجام می‌شود، این یار جمع کردن‌ها، این بر علیه آن صحبت کردن‌ها و افشای اسرارها و انتقادهای واقعا تمام اینها در نقطه مقابل قرار دارد.

واقعا مردمی که دستشان از این معارف کوتاه است چه به روزگار خودشان می‌آورند، الان دارید مشاهده می‌کنید که چه اوضاعی است؟! این هرچه بتواند برود از آن مسائل خلاف دیگری سر در بیاورد و بیاید آن را اعلام کند، آن هم هرچه می‌تواند برود از کارها و مطالب اگر هم پیدا نکرد بتراشد، بیاید بتراشد شما در اینجا تشبیه‌هایی که می‌بینید، مثال‌هایی که زده می‌شود، مسائلی که زده می‌شود واقعا در **(يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ * فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَ لَا**

ناصر^۱ در وقایع روز قیامت همه را در همین دنیا به شما نشان می دهند، همه را در همین دنیا به شما نشان می دهند، وقتی بزرگان می فرمودند: آخرت و دنیا یکی است همین است آقا بیا نگاه کن، همه ادعای اسلام و تشیع داریم، همه ادعای امام زمان می کنیم، امام زمان هر جا دنبال خودمان طناب انداختیم همانطوری که امیرالمؤمنین را طناب انداختند و به مسجد بردند برای بیعت، همان بزرگان، بزرگان صحابه! رضوان الله علیهم اجمعین! همان جوری ما طناب انداختیم امام زمان را داریم به دنبال هواهای خودمان می کشانیم، آن هم نه با عزت و احترام با طناب، حالا یک وقتی یکی می گوید بفرمائید، لطف کنید، راجع به این مساله به نفع ما شما صحبت کنید، یک وقتی می گوئیم آقا پاشو بیا راجع به این قضیه به نفع ما حرف بزن، یک وقت می گوئیم مرتیکه فلان فلان پدرت را درمی آورم و غلط می کنی بی شعور باید بیایی فلان، یک وقتی اصلا از این حرفها گذشته با چک و لگد طرف را می آوریم که به نفع ما حرف

^۱سوره الطارق ۸۶ آیه ۹ و ۱۰

بزند، ما امام زمان را اینطوری داریم می‌کشانیم به مجالس خودمان، به جامعه خودمان، با طنابی که گردن علی انداختند با آن طناب می‌کشانیم که برای ما، برای اهداف، ما برای نیات ما بیاید و آن کار را بکند، همین‌هایی که دنبال چیز هستیم از هیچ مساله قبیح و وقیحی برای رسیدن به مقصد و مقصود خودمان دریغ نداریم، اسم خودمان را هم مسلمان گذاشتیم، تمام نیات می‌آید رو، خیلی عجیب است تمام نیات می‌آید رو، چی شد؟ این آقا که آن زمان اینطور بود چطور شد؟ حالا تعبیر به اینگونه مطالب می‌شود چطور در آن زمان اینطوری بود حالا دیگر اینها همه چیست؟ به خاطر این است که اصل و واقعیت در جزئیت قرار گرفته نه بر کلیت، بر تشتت و تكثر قرار گرفته نه بر وحدت، بر وحدت قرار نگرفته، بر توحید قرار نگرفته، بر تكثر و تشتت است، بر لحاظ جزئیت و توهمات و اینهاست.

این (يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ) زمینه مناسب، الان

وقتش است، این امتحاناتی که خدا برای انسان پیش می‌آورد، این امتحانات همین است، در همین دنیا

جریانی پیش می‌آورد، جریانی است که دقیقاً با منافع و مضارّ او درگیر است، این طرف قضیه منفعت است، این طرف قضیه ضرر است و تباهی است، تباهی‌های ظاهری و اعتباری، واقعی که نه، واقعی کجا بود هی آدم چکار می‌کند؟ اول یک مقدار صبر می‌کند یک مقدار برانداز می‌کند بعد می‌بیند حرف دارد می‌آید و او دارد غلبه می‌کند و در غلبه این حریف نفس هم غلیان می‌کند، این آنجا، این حریف را زده، این اینجا این حرف را زده اینها همه عبرت برای ماست.

مرحوم آقا به آن شخص که آمده بود و این مطالب را نقل کرده بود فرمودند: آقا جان آیا او در این جریان وجود دارد یا ندارد؟ گفت: بله گفتند: خب پس چرا تو داری از او انتقاد می‌کنی؟! این جریان خودش صاحب دارد، بد است او می‌داند، خوب است مربوط به اوست، او می‌داند این وسط تو چه کاره هستی که داری می‌گویی این بد است آن خوب است؟ در این قضیه چکاره هستی؟ همین قدر که تو را در این قضیه راه دادند تو را کفایت می‌کند،

این خیلی حرف عجیبی است، همین که تو را اینجا
راحت دادند، تو این را فقط بین اگر قرار بود خدا تو
را اینجا نگذارد دیگر چکار می کردی (لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعاً مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَ لَكِنَّ اللَّهَ أَلْفَ بَيْنَهُمْ
إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ)^۱ آیه قران داریم

(وَ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلْفَ
بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَاناً)^۲ اگر خدا به جای
اینکه ما را در این موقعیت بگذارد، همه هستند دیگر
خیال می کنیم گل سر سبدیم، به جای اینکه بگذارد
در اینجا می گذاشت، ما چکار می کردیم؟ با مشیت
خدا چطوری می توانستی کنار بیائی؟ چطوری
می توانستی این مشیت و تقدیر را کنار بزنی؟ چکار
می کردی؟ حالا که آمدند اینجا قرار دادند دیگر تمام
شد حالا دیگر برو به فکر چاره‌ات و درمانت بیفت،
برو به فکر کارت بیفت، این فرصت را به این و آن
از دست نده، فرصت را به این خوب است آن بد بود
از دست نده، این دیگر تمام می شود روز یکشنبه‌ای
که ما هستیم، این روز یکشنبه تبدیل به دوشنبه

^۱ سوره الانفال (۸) آیه ۶۳

^۲ ۲- سوره آل عمران (۳) آیه ۱۰۳

خواهد شد، برو و برگرد ندارد.

این موضوعی بود که خیلی آنها روی این

مساله دقت می کردند، الان نگاه می کنید شما ببینید

در این قضایای که دارد جلوی چشمتان اتفاق

می افتد، تمام نشان دادن جهات حسن اعتباری و

مجازی به افراد و دور نگه داشتن جهات خلاف و

ضعف از انظار و کتمان کردن جهات حُسن طرف

مقابل از افراد و افشاء جهات خلاف طرف مقابل به

افراد تمام این که دارید می بینید این است، در

صحبت ها، پلاکاردها، نوشته جات در چی، این دو

قضیه را شما در همه جا مشاهده می کنید، هیچ تا به

حال شده یکی از اینها بیاید جهت ضعف خود را

افشا کند و حُسن دیگری را اعلان کند، اگر شما

دیدید به من نشان بدهید، آن موقع ببینید مثل اینکه

ظاهرا آن موقع دارد ظهور نزدیک می شود، آن زمان

دیگر زمانی است که دارد ظهور نزدیک می شود، یک

مدرسی بیاید بگوید آقا فلانی از من بهتر درس

می دهد، درس من نیا برو درس او، هم بیانش بهتر

است، هم علمش بهتر است هم اطلاعیش بیشتر

است، شما برو درس او بیشتر استفاده می‌کنی، تا حالا اتفاق افتاده اگر افتاده که خیلی خوب است، تا به حال فرض کنید یک پزشکی بیاید بگوید فلانی بهتر این مساله را تشخیص می‌دهد، شما به جای این همه سرگرداندن و این طرف و آن طرف کردن و بابای طرف را درآوردن و میلیونها از طرف پول گرفتن و بعدا گفتند برو از ما کاری بر نمی‌آید به جای این بدبختی و بیچارگی که بر سر این مریض بدبخت و درمانده بیاورند، صاف از اول بگوید آقا جان این از عهده من بر نمی‌آید برش دار برو پیش فلان کس یا اینکه فایده ندارد هی چرخاندن غیر از درد سر و اذیت فایده ای ندارد، یا یک کسی بیاید بگوید آقا مساله‌ای به نظر شما، بگوید بنده خیلی در این مسائل اطلاع ندارم راجع به این قضیه شما بهتر است بروید با فلان کس باشید درست.

بینید یک جریان دارد انجام می‌شود و آن جریان حرکت در نفس یا حرکت در رضای الهی است حالا اسم رضای الهی را ما حرکت مخالف نفس می‌گذاریم حرکت به سمت کلیت، حرکت به

سمت تجرد و توحید هرچی می‌خواهید اسم بگذارید، یک ریل هم برای نفس است، این ریل هم ایستگاه دارد ایستگاه اول و دوم و سوم هرکدام از اینها، یک ایستگاه مرید است، یک ایستگاه شوونات است یک ایستگاه منافع مادی است، یک ایستگاه منافع شخصی است هرکدام از اینها همینطور یکی یکی این قطار دارد حرکت می‌کند و روی این ریل می‌رود، یک خط هم از آن طرف می‌رود این از این طرف است آن از آن طرف است یک ایستگاه محبت است، یک ایستگاه گذشت است، یک ایستگاه ایثار است، یک ایستگاه واقع را نشان دادن است، یک ایستگاه عبور از منویات است، یک ایستگاه ترجیح و برتری هرکدام از این ایستگاه‌ها این آثار خودش را دارد، آن هم آثار خودش را دارد این شرایط خودش را دارد آن هم شرایط خودش را دارد ما بینیم ریلمان را در کدام طرف قرار دادیم، این قطارمان را در کدام سمت قرار دادیم.

در احوالات بزرگان ما وقتی نگاه می‌کنیم می‌بینیم ریل را آن طرف قرار دادند در ارتباطاتشان،

در مسائلمان خیلی بنده از این مساله در زمان مرحوم آقا بسیار بسیار، خب بالاخره ما در متن جریانات بودیم، از اینکه ایشان در آن زمانها مشاهده می کردند این مساله تحقق پیدا نمی کرد، خیلی آزرده خاطر می شدند، دائما می گفتند که پس این افراد این رفقا از ما چه شنیدند، پس چه مطالبی از ما در این مدت شنیدند، چه رفتاری از ما در این مدت دیدند که مثلا این طور تصور و تخیل هست، اگر قرار بر این باشد که ما هم در همان مساله و وضعیتی بشویم که دیگران هم در آنجا هستند، خب دیگر در این صورت چه تفاوتی کرد؟! خودمان داریم بر دیگران می خندیم و دیگران را در بوته قضاوت محکوم می کنیم اما خودمان گرفتار هستیم، این هم از همان جا نشأت می گیرد عیب را به دیگران می چسبانیم بقیه اینطورند، بقیه را نگاه کن بین چه کار می کنند دارد بر علیه فلانی به خاطر این جریانات فلان حرف را می زند، بعد می خندیم اما هیچ به خودمان نگاه نمی کنیم و به دل خودمان نگاه می کنیم ما هم همان هستیم، منتهی یک همچنین وضعیت و

موقعیتی پیش نیامده والا ما هم همین هستیم و باید مسأله را ارائه داد یعنی مطلب را مردم و افراد می فهمند، متوجه می شوند، بیائیم خودمان را جای بقیه بگذاریم، این مسائل همه هست کاملاً این جریان وجود دارد و انسان باید خودش و زندگی خودش را با این جریان تطبیق بدهد.

من در یکی از همین جریاناتی که اتفاق افتاده بود يك كتابی پخش شده بود و نشر پیدا کرده بود من می دیدم خوب مشخص بود که نسبت به پخش این کتاب و نشرش عکس العمل هایی نشان داده می شود، يك بنده خدایی رفته بود به یکی گفته بود که پخش این کتاب اصلاً جایز نیست و بدون اجازه این بوده، این شخص طلبه و فلان و این چیزها، آمد به من گفت من گفتم شما برو از قول من به ایشان بگو گفتم این کتاب فقط مشکلش همین است، یعنی هیچ اشکالی ندارد فقط اشکالش این است که بدون اجازه بوده، دیگر مسأله ای ندارد اگر آن است من آن را حل می کنم، یعنی فقط همین است اگر مطلبش خلاف است، تحریفی در این

کتاب شده، جایش اشتباه و خلاف است خب بگویند
اما فقط مشکل این است که چون این کتاب بدون
اجازه از کسی که اولی و احق به نشر و طبع این کتاب
است، چون اینطور هست پس بنابراین این کتاب جایز
نیست و خریدنش جایز نیست و امثال ذلك اگر مشکل
این است من مشکل را حل می‌کنم، حلش دست من
است، هیچی رفت و گفت می‌گویند تحریف هم شده و
گفتم خیلی خب این شد يك حرف دیگر، ببینید دنبال
این نیستیم که عیب را بر طرف کنیم، دنبال این هستیم
که عیب بگذاریم، گفتیم خب کجای این کتاب تحریف
شده؟ در این کتاب ترجمه شده، ترجمه عربی گفتم مگر
قرار است ترجمه نشود، تحریف یعنی ترجمه روایات، این
تحریف است؟! شما در این منطق عرف مطبوعاتی،
جامعه اینها نگاه کنید آیا این ترجمه متن عربی، ترجمه آیه
قرآن را در زیر نوشتن این را شما اسمش را تحریف
می‌گذارید؟ بعد دیدند این هم که نشد، بعد گفتند
بعضی از ارجاعاتی که آن زیر است مخالف با مدرک
است، گفتم این را بهش تحریف می‌گویند؟! اولاً که

مخالف نیست، نسخه فرق می‌کند نسخه‌ای که مؤلف نوشته در این صفحه بوده یا در فلان کتاب بوده این يك همچنين چیزی را در جای دیگر پیدا کرده، ولی حالا بیننا و بین‌الله، بینکم و بین‌الله که معنا ندارد خدایی وجود ندارد که این توسط در اینجا باشد، بینکم و بین‌الله در جایی گفته می‌شود که يك ربطی بین طرف و خدا باشد، نباشد دیگر اللهی نیست فقط کُم و کنّ تنهاست و بعد حالا در اینجا گیرم بر اینکه این ارجاعی که در کافی بوده، این در تهذیب بوده بسیار خوب حالا این را تحریف می‌گویند؟ قرار بر چیست؟ هی قرار بر این است که روی يك چیزی عیب گذاشته بشود، نه اینکه قرار بر این است که عیب برداشته بشود، پس کجاء رفت سخن حافظ:

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت؛ یعنی آن مرام و مکتب را، آخر که ما خودمان حافظ می‌خوانیم، ما که خودمان دنبال این مطالب هستیم، ما که خودمان دنبال اشعار مولانا پس کو آخر؟ ما که درست داریم بر خلاف می‌رویم، بالاخره یا نخوانیم،

یا وقتی می‌خوانیم بهش ملتزم باشیم، آفرین بر نظر
پاک خطاپوشش

خیلی عجیب است نمی‌گویید که خطایی
وجود ندارد، یک وقتی می‌گویید خطاپوش خب
خطایی پس هست، منتهی این آن خطا را می‌پوشاند،
اگر خطا نباشد برای چی می‌خواهد بیوشاند؟ پوشش
برای چیست؟ شعر اولش می‌گوید

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت

اول به جهت تکوین مساله دارد نگاه می‌کند که

لا مؤثر فی الوجود الی الله لازمه وحدت و توحید افعالی
و توحید صفاتی حالا توحید اسمائی به جای خود، همین
توحید افعالی لازمه این، مصرع اول است که می‌گوید
پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت،

«کل ما فی الوجود یستند الی الله تعالی لا مؤثر فی

الوجود و ما تشائون إلا ان یشاء الله» این مال آن مصرع
اول است، بعد به مصرع دوم می‌رسد خب بالاخره این
خطاهایی که در این دنیا می‌بینیم این را چکارش کنیم؟
بالاخره خطا و خلاف و دعوا و تو سر هم زدن‌ها
می‌بینیم اینها را چکار کنیم؟ اینها را هم می‌آیم

می‌پوشانیم اینها را هم می‌آییم و در آن جنبه واقع نه جنبه تکلیف ظاهر، در جنبه تکلیف ظاهر باید همه چیز روی حساب باشد، متعدی باید ادب بشود آن شخصی که ظلم کرده باید به چیز برسد و کوتاهی در این قضیه مسئولیت دارد، این جنبه ظاهر مساله است آن جنبه تکوین را می‌گوید درست کن آن جنبه قلب و دلت و آن جنبه باطن مساله را درست کن، آن که تو به آن نیاز داری برو دنبالش بین چیست؟ نه اینکه دائماً نگاه کن این خلاف کرده، آنچه که در دلت می‌گذرد همانی که همه امور را مستند به خدا بدانی و طبق آنچه را که برای تو تکلیف کردند حرکت کنی، بنشین دائماً به سرت بزنی چرا این؟ چرا آن؟ تو را باز می‌دارد بنشین بگوئی آی چرا اینجا زلزله آمد؟ چرا بچه شیرخواره در زیر زلزله رفت؟ تو را باز می‌دارد، چرا آنجا طوفان درگرفت و همه افراد را با خودش به دریا برد؟ تو را از حرکت باز می‌دارد، این چراها باعث توقف تو خواهد شد، صلاح خدا بر این بوده آمده طوفان زده هر کاری گناه کردند نکردند نمی‌دانم خودش می‌داند، شما يك

سری به این بیمارستان‌ها بزنید، ببینید در این بیمارستان‌ها روزی چند تا بچه كوچك قبرستان می‌برند اینها گناه کردند؟ بچه پنج ماهه، يك هفته، معصوم، بی‌گناه، كوچك، بزرگ فلان خدا خودش می‌داند چرا فلانی رفت؟ خوب حالا اگر خودت می‌رفتی چطور؟ اگر خودت می‌رفتی هم همین ایراد را داشتی؟! پس ایراد به این است که چرا ما در ذهنمان و در تخیل‌مان آنچه را که فکر می‌کنیم انجام نمی‌شود، یعنی برگشت قضیه به ما و تخیلات ماست، نه به آنچه را که واقع است، اگر همین مساله برای دیگری اتفاق افتاده بود برای ما هضمش آسان‌تر بود، چون برای ما اتفاق افتاد، چرا چرا زیاد درمی‌آید.

یک روزی ما رفتیم در تهران و بهشت زهرا رفته بودیم برای تشییع جنازه، من تا وقتی که ایستاده بودیم با رفقا تا این جنازه را بیاورند شمردم حدود دوازده جنازه بچه كوچك را من در دست دیدم در همان یک نیم ساعت، یک ساعتی که آنجا ایستاده بودیم دوازده جنازه بچه اینقدری که توی دست بود

و رفتند برای دفنش اینها چه گناهی در این دنیا کردند؟ اگر قرار به چرا باشد چرا بیشتر متوجه اینها می‌شود تا آن که سی یا چهل سال از عمرش گذشته و عمری کرده در این دنیا و بار خودش را بسته، چرا و خطا بر قلم صنع نرفته، قلم صنع کار خودش را می‌کند و ما باید خودمان را و دیدگاه خودمان را با این قلم صنع با هم میچ کنیم در یک وزان قرار بدهیم نه اینکه قلم صنع را با خودمان میچ کنیم ما هرطوری که فکر می‌کنیم، صنع هم به همان کیفیت باید رقم بزند.

آقا مثل اینکه ما جایمان را عوض کردیم او را از آن بالا کشاندیم پایین خودمان رفته ایم بالا نشستیم، نه بابا ما این پائین هستیم هرچه که از آنجا می‌آید باید پذیرا باشیم، مشکل است البته نه اینکه مشکل نیست، ولی پذیرا بودن یک مساله است، انسان بایستی بداند که تمام اینها باید بشود و در راستای مصلحت گروهی انجام بشود، نه مصلحت فردی و شخصی، منتهی در سایر افراد جذع و فزع می‌کنند داد و بیداد می‌کنند، به زمین و زمان فحش

می دهند در اینجا می گویند که صبر کن و مطلب را
مصلحت بدان و از این قضیه عبور کن، هر دو یکی
است هم برای این پیدا می شود، هم برای آن پیدا
می شود، برای همه هست.

همین مباحثی که مرحوم آخوند الان در همین
مباحث اسفار دارند مطرح می کنند، خوب آیا ما این
مطالب را باید فقط به آن جنبه فلسفی مساله نگاه
کنیم یک جریانی بوده در یک قضیه.

من دیشب يك روزنامه ای را می خواندم
نمی دانم روی میز لای این کاغذها بود بعد يك دفعه
که من داشتم دنبال چند صفحه می گشتم و بعد هم
پیدایش نکردم يك دفعه چشمم به این روزنامه در آمد،
دیدم يك سمیناری راجع به ملاصدرا گرفته بودند
چندی پیش راجع به مسائل «خانواده و ملاصدرا»
بعضی ها که در آنجا صحبت می کردند همه آنها گفتند که
ملاصدرا راجع به مسائل خانواده صحبت نکرده
مخصوصاً بعضی از این فکلی دانشگاهی ها و ریش تراش
ها انگار ملاصدرا در جیب چپ و فارابی هم در جیب

راستشان است، همین مباحث غیر از مباحث خانواده
است؟ حتما باید اسم خانواده را بیاورد تا اینکه بگویند
صحبت کرده؟ از هر پاراگراف فلسفی شما مسائل
مربوط به اجتماع، خانواده کیفیت و رفتار را شما
می‌توانید استنباط کنید و آن را به دست بیاورید، همین
مساله رسیدن به این قضیه که چطور فصل حقیقی
اشیاء همان حیثیت ربطی آنهاست و جنس در اینجا آن
ما به الاشتراکات جنبه عارضی دارد آن دخالتی در
حقیقت و هویت خارجی اشیا ندارد، ما به چه مطالبی
می‌توانیم برسیم؟ واقعا به چه مسائلی از نقطه نظر
فلسفی؟ که خب این بحثش مربوط می‌شود به اینکه
حقیقه‌الشیء همان حقیقه‌الوجودیه الربطیه بین الشیء و
بین المظهر و هو الظهور که آن همان جهت اشراقی
مساله است که به آن افاضه و اضافه اشراقیه
برمی‌گردد، ولی این مساله از نقطه نظر کاربردی‌اش
فقط صرف خواندن و ردّ شدن که نیست، این مباحثی
که مرحوم آخوند این همه زحمت می‌کشد برای اینکه
اینها را اینطور منقح و پیاده کند و مو شکافی کند برای

این نیست که شما يك مشت اطلاعات در مغزتان تلنبار کنید، برای این است که به جنبه عملی زندگی و حیاتی خودتان صورت دیگری ببخشید، این فکر بیاید و در جان شما تأثیر بگذارد و شما را با این مبانی متحول کند و این می‌شود صیرورة الانسان عالماً کلياً این مضاهياً للعالم الحسى و العینى این قضیه است بله يك مطالبی هست و بله آیا جنس جزء محدوده ذات قرار می‌گیرد علامه طباطبایی از آن طرف هی اثبات کند که اصلاً جنس باید جزء حدّ آورده بشود و ما نمی‌توانیم از حدی که در آن مشترکات و متمایزات شیء است دست برداریم و حتماً به آن جنبه فصلی پردازیم، ملاصدرا هم هی از این طرف بیاید بگوید نخیر فقط همان جنبه فصلی، ذاتی شیء است و جنس جهت ابهام است و هیچ حقیقتی سوای ظهور آن فصل ندارد، خیلی خوب در این مطالب بیائیم بحث کنیم اینکه هر دو ما حاصلی ندارد یعنی هر دو عنب و انگور و اذن است این يك مساله را می‌خواهند بگویند حالا در تعابیر و اینها اختلاف است.

این که همان مطلب نیست، این همان برگشتن و زیر و رو کردن نفس و با این مساله انسان خودش را هماهنگ کردن است، در مسائل اجتماعی باید ما متوجه بشویم که حقیقت شوونات ما، تمام به همان فصل اخیر ربطی ما به این مکتب برمی گردد، نه به سایر چیزهای خودمان که پسر کی هستیم؟ پسر مشهدی حسن هستیم، خب آن هم پسر مشهدی تقی است، ننه مان صغری خانم است، خب آن ننه اش کبری خانم است نمی دانم فرض بکنید که توی فلان شهر زندگی می کردیم خب آن هم در فلان شهر زندگی می کرد اینقدر تحصیلات داری خب آن هم از ما بیشتر دارد.

اینها همه جنبه های عارضی است و العارض یزول آن جهت فصل اخیر ما که همان صورت عینیه خارجیه و نفسیه و شأنیه ما را تشکیل می دهد، همین انتصاب به این قضیه است، این نکته و مطلب را بایستی در نظر قرار بدهیم.

لذا شما ببینید همین جهت علمی مساله جهت کاربردی و عملی پیدا می کند یعنی همین مطالب به

همین نحو و کیفیت حالا در یک دید وسیعی خب
چرا آن وسعتش بیشتر می‌شود، آن که مربوط به
خودمان و وضعیت خودمان هست.

اینکه بزرگان می‌فرمودند: کسانی که اهل علم
باشند خیلی از موانعی را که دیگران دارند اینها
ندارند، این قضایا است یعنی انسان با احاطه بر این
مبانی می‌تواند وضعیت خودش را واکسینه کند در
قبال آن سمومات و میکروب‌ها، ویروس‌هایی که به
سمت او می‌آید و او را می‌خواهند دچار بیماری کنند
با این معلومات و با این مسائل و اطلاعات، خودش
را در آن وضعیت مناسب می‌تواند قرار بدهد، که
جنبه اعتدال را می‌تواند حفظ کند و این در این
مسائل پیدا می‌شود، اما نسبت به سایر مسائل کسانی
که اینها را نمی‌خوانند نه اینها دائما گرفتار این
توهمات و در معرض اینها هستند.

چندی پیش نواری یکی برای ما آورد یکی از
این افراد البته در ایران نیست، در خارج از ایران یکی
از همین افراد احمق بی‌شعوری که هیچ‌هر را از بر
تشخیص نمی‌دهد، بعد از فوت مرحوم آقای بهجت

صحبتی کرده در آنجا و عربی هم صحبت کرده، گفته که این آقا مرتد بوده و وحدت وجودی و وحدت موجودی و کافر بوده، یک چیزهای و دیگر همه علامه طباطبایی، مرحوم قاضی حتی اسم مرحوم آقای خمینی را هم آورده بوده، خیلی آدم نفهم و بی ادبی بوده، خیلی موهن، مرحوم آقا را هم ایشان اخبث از همه اینها گفته است، چون ایشان اجتهاد را در راه تثبیت عرفان به کار گرفتند، این از بقیه اخبث باشد استادش به خُبث او نرسیده چون او اهل اجتهاد نبوده، ولی این اجتهاد را در راه تثبیت وحدت موجود به کار گرفته. بعد متوجه شدیم که مربوط به بعضی از همین آقایان و اینها می شود خیلی شخصی باید آدم نفهمی باشد، این نحوه، این استقبال ...، آخر به این کیفیت این قدر آدم جری؟ این قدر جسور؟ چون اینها قائل به وحدت موجودند ... بعد شعر می خواند بعد به عربی ترجمه می کند، خنده دار است.